

گزارش

گزارش «فرهیختگان» از تحولات یک هفته اخیر بازار سرمایه روزهای سخت بورس

اکثریت نمادهای معاملاتی بازار بورس تهران طی معاملات دیروز روند مثبتی را تجربه کردند و شاخص کل توانست با رشد ۵۴ هزار واحدی در قله یک میلیون و نهصد و پنجاه هزار واحدی قرار بگیرد و ممکن است نزدیک شدن به مقاومت روانی دومیلیون واحدی طی معاملات روز یکشنبه، کمی چاشنی عرضه سهام را به بازار اضافه کند.

بورس تهران در حالی تیرماه را با بازدهی مثبت به پایان رساند که در هفته آخر تیرماه با وجود کلیت منفی بازار شاخص کل روزهای مثبتی را پشت سر می گذاشت و به نوعی توجه کل بازار معطوف به چند سهم بزرگ و شاخص ساز مانند فولاد، فملی، شتران و... بود و اهالی بازار را از این مداخله مستقیم دولت در بازار سرمایه نگران کرده است. شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران در پایان معاملات روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۱ به عدد ۱۹۰۱۱۶۹ واحد رسید که در مقایسه با پایان گذشته، ۵۹۴۷۴ واحد، معادل سه درصد رشد را تجربه کرده است. شایان ذکر است گذشته رشد روزانه شاخص کل نیز، ۱۱۰۰۰ واحد است. طی یک هفته اخیر، روزانه حدود پنج میلیون برگه سهم به ارزش ۲۶۰ هزار میلیارد ریال در بیش از یک میلیون تعداد مبادلات، مورد مبادله قرار گرفت. ارزش معاملات بلوکی و اوراق ۲۹ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به هفته قبل از خود، تغییر خاصی را نشان نمی دهد و حاکی از هفته کم فعالیتی برای شرکت های حقوقی است. شاخص هم وزن نیز با ۲۱۹۲۱ واحد رشد، معادل ۴ درصد رشد نسبت به پایان هفته گذشته در ارتفاع ۵۰۳۱۱۹ واحد قرار گرفت.

غوغای شستا

طی معاملات یک هفته اخیر بیشترین بازدهی مربوط به گروه، محصولات چرمی با ۲۷ درصد، گروه پیمانکاری صنعتی با ۱۹ درصد و گروه اطلاعات و ارتباطات با ۱۳ درصد رشد و کمترین بازدهی نیز مربوط به گروه عمد فرفروشی با ۸/۴۸ درصد، گروه چاپ با ۱۰/۱۹ درصد و گروه محصولات چوبی با ۱۰/۹۸ درصد کاهش است. میانگین بازدهی صنایع در پنج جلسه معاملاتی این هفته به نحوی بود که همه گروه های بازار ۱۶/۹۸ درصد بازدهی داشته اند. همچنین بیشترین تاثیر بر رشد شاخص کل مربوط به سرمایه گذاری تامین اجتماعی (شستا) با ۱۳۹۰۹ واحد، پالایش نفت اصفهان (شینا) با ۹۶۴۰ واحد و پالایش نفت تهران (شتران) با ۵۷۵۲ واحد رشد و بیشترین تاثیر بر افت شاخص کل نیز مربوط به سهام فولاد مبارکه اصفهان (فولاد) با ۶۴۸۹ واحد، ملی صنایع مس ایران (فملی) با ۵۰۹۲ واحد و صنایع پتروشیمی خلیج فارس (فارس) با ۵۶۴۷ واحد افت است. بررسی بازدهی نمادهای بازار طی این هفته نشان می دهد بیشترین بازدهی مربوط به پتروشیمی سرمایه گذاری ایرانیان (پترول) با ۱۳۱ درصد، رادیا تور ایران (ختور) با ۴۱ درصد و پارس خودرو (خیارس) با ۳۹ درصد رشد قیمتی و کمترین بازدهی نیز مربوط به سهام، مبین وان کیش (اوان) با ۱۷/۳۵ درصد، شیر پاس توریزه پگاه گلستان (غگلستا) با ۱۶ درصد و سر. بهمین (بهمین) با ۱۵/۱۵ درصد افت قیمتی بوده است.

عشش فولادی ها برای جذب نقدینگی

طی این هفته، میانگین روزانه ارزش معاملات خرد حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان و میانگین روزانه خالص پول حقیقی وارد شده ۱۳۴۳ میلیارد تومان است که نسبت به میانگین روزانه هفته گذشته به ترتیب ۴ و ۴۶ درصد کاهش را نشان می دهد. بیشترین ورود نقدینگی در سهام، فولاد مبارکه اصفهان (فولاد) با ۱۶۹۰۰ میلیارد تومان، فولاد خورستان (فخوز) با ۷۰۰۰ میلیارد تومان و سرمایه گذاری توسعه ملی (ویانک) با ۶۰۰۰ میلیارد تومان بوده است. همچنین بیشترین خروج نقدینگی در سهام توسعه معادن فلزات (ویانک) با ۱۰۰۰ میلیارد تومان، گروه مینا (مینا) با ۹۰۰ میلیارد تومان و گسترش نفت و گاز پارسیان (پارسان) با ۸۰۰ میلیارد تومان اتفاق افتاده است. بنابراین طی هفته گذشته بیشترین ورود نقدینگی، در گروه های فلزات اساسی و محصولات پتروشیمی و خروج نقدینگی، در گروه های بانک ها و سرمایه گذاری ها مالی صورت گرفته است.

رکوردشکنی ۵ میلیون نفری

مهم ترین اخبار بازار سرمایه طی این هفته را با عرضه اولیه شرکت تولید نیروی برق آبادان با نماد معاملاتی آباد آغاز می کنیم. در روز چهارشنبه مورخ اول مرداد، ۳۰۰ میلیون سهم معادل ۱۲ درصد از سهام شرکت تولید نیروی برق آبادان به عنوان پانصد و چهل و دومین شرکت در بازار بورس در بخش تامین برق، گاز، بخار و آب گرم به آن و با موضوع فعالیت تولید انتقال و توزیع نیروی برق، عرضه شد. در پایان عرضه اولیه آبادا به هر کد بورسی ۴۸ سهم در سقف قیمتی ۱۵۰ تومانی تخصیص داده شد که معادل ۷۴ هزار تومان بود. در این عرضه اولیه بیش از ۵ میلیون و ۲۳۵ هزار نفر مشارکت کردند که توانستند رکورد شرکت در عرضه اولیه را بشکنند. همچنین طبق مصوبه سازمان بورس، کارمزد معاملات ۲۰ درصد کاهش یافته و ۳۰ درصد از درآمد ناشی از کارمزد معاملات به حساب صندوق سرمایه گذاری مشترک توسعه بازار سرمایه وارد می شود. همچنین صندوق دارا سوم و صندوق دارا چهارم با حضور شرکت های بزرگ بازار سرمایه در آینده ای نزدیک پذیرهنویسی خواهند شد. از طرفی نیز به گفته رئیس سازمان خصوصی سازی تا به حال زمان نهایی برای پذیرهنویسی دومین صندوق ETF دولتی، مرداد ماه اعلام شده و در صورت تغییر این زمان، متعاقبا اطلاع رسانی خواهد شد. اما مهم ترین اتفاق این هفته، لغو انحصار مجوز تاسیس کارگزاری بود. با مصوبه هیات مقررات زدایی، سازمان بورس مکلف است تا تاریخ ۱۳۹۹/۰۵/۳۱ دستورالعمل جدیدی در خصوص مجوز تاسیس کارگزاری در بورس تنظیم کند.

مهدی عبدالاهی دبیر گروه اقتصاد

بانک مرکزی ایران اخیرا گزارش «نماگرهای اقتصادی» سال ۱۳۹۸ را منتشر کرده است که این گزارش نتایج قابل تاملی دارد. در مطلب پیش رو، از میان آمارهای مختلف، به تحلیل و بررسی چند شاخص مهم از جمله در بخش تراز پرداخت ها (حساب جاری شامل صادرات و واردات کالا و خدمات و حساب سرمایه شامل ورود و خروج سرمایه) و میزان ساخت و ساز و سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساختمان های جدید پرداخته ایم. نتایج حکایت از آن دارد، برخلاف ادعای برخی مسئولان دولتی (از جمله اسحاق جهانگیری و محمد باقر نوبخت)، طبق آمارهای بانک مرکزی میزان صادرات نفت و گاز و میعانات گازی ایران (که توسط دولت صادر شده) در سال گذشته نه تا ۹ میلیارد دلار، بلکه حدود ۲۹ میلیارد دلار بوده است. طبق این آمارها، حساب جاری و حساب سرمایه هر دو در سال گذشته با کاهش مواجه بوده اند. عمده دلیل کاهش حساب جاری به دلیل کاهش صادرات نفت بوده است. در خصوص حساب سرمایه نیز آمارها نشان می دهند خالص حساب سرمایه در سال گذشته به منفی ۶/۶ میلیارد دلار رسیده که این میزان ۹/۳ میلیارد دلار کمتر از رقم منفی ۱۶ میلیارد دلاری سال ۱۳۹۷ است. این حساب که مابه التفاوت ورودی و خروجی سرمایه به کشور و خارج از کشور است، نشان می دهد سرعت خروج سرمایه از کشور طی سال گذشته کندتر از سال های قبل شده است. علاوه بر تراز پرداخت ها، بررسی آمارهای سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساختمان های جدید نیز نشان می دهد ارزش حقیقی این سرمایه گذاری طی سال گذشته در مقایسه با سال ۱۳۹۲ و ۱۴۰۰ حداقل ۱۴۰ هزار میلیارد تومان جاماندگی دارد. همچنین در بخش آمارهای ساخت و ساز و پروانه های ساختمانی نیز آمارها از کاهش ۱۵ درصدی ساخت و ساز در تهران طی سال گذشته و کاهش ۷/۵ درصدی در کل کشور حکایت دارد.

تفاوت ۲۱ میلیارد دلاری صادرات نفت با اظهارات نوبخت و جهانگیری

با خروج آمریکا از برجام و بازگشت مجدد تحریم های ظالمانه علیه کشورمان، گرچه همه بخش های اقتصاد ایران و سیستم مالی کشور تحت تحریم های دولت آمریکا قرار گرفت، اما بخش نفت و انرژی از جمله بخش هایی بود که با شروع تحریم ها به واسطه آسانی رصد مبادلات آن، بیشترین آسیب را از تحریم ها دید، به طوریکه صادرات روزانه بیش از ۲/۵ میلیون بشکه ای ایران در قبل از تحریم ها به کمتر از روزانه یک میلیون بشکه در ماه های بعد از تحریم رسید. در زمینه میزان ارزش صادرات نفت ایران با توجه به اینکه طی سال های اخیر آمارهای مستندی از مسوی دولت منتشر نشد، بیشتر ارقام و اعداد اعلام شده از سوی رسانه ها بر مبنای حدس و گمان و آمارهای ردگیری کشتی های انتقال نفت بود، با این حال ۱۳ خردادماه سال جاری بود که محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه در جلسه مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه وضعیت صادرات نفت و میعانات گازی همواره با فراز و نشیب روبه رو بوده است، گفت: «صادرات نفت گاز و درآمد آن از ۱۱۹ میلیارد دلار در آغاز دهه ۹۰ به ۸/۹ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۸ رسیده و اینکه در سال جاری به چه عددی می رسد در جلسه غیرعلنی و غیرسریع عرض می کنم اما مهم ما این است که نفت را از اقتصاد کنار بگذاریم و برنامه های کشور را بدون نفت اداره کنیم». پس از اظهارات نوبخت، ۲۴ خردادماه اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس جمهوری در مراسم تودیع و معارفه روسای سابق

Table with 5 columns: Year, Total Value, Oil Exports, Gas Exports, and Total Exports. Data for years 1392 to 1398.

تا اسفند ۱۳۹۸ به بیش از ۱۵/۶ میلیون تومان یا بیش از ۴ برابر رسیده است. از این منظر، بدون حتی محاسبه رشد حقیقی سرمایه گذاری در بخش مسکن طی سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸، در صورتی که این سرمایه گذاری رشد می کرد، این رقم در سال گذشته باید به بیش از ۳۰۰ هزار میلیارد تومان می رسید که حدود ۱۴۰ هزار میلیارد تومان یا رقم فعلی (۱۶۰ هزار میلیارد تومان) فاصله دارد.

سقوط ۵ درصدی ساخت و ساز در تهران

در کنار سرمایه گذاری در بخش ساخت و ساز، تعداد پروانه های ساختمانی دیگر آماري است که در گزارش بانک مرکزی به آن اشاره شده است. طبق این آمارها طی سال گذشته در مجموع ۱۴۲ هزار و ۶۰۰ فقره پروانه ساختمانی در مناطق شهری کشور صادر شده که این میزان کاهش ۰/۵ درصدی را نسبت به پروانه های ساختمانی صادر شده در سال ۱۳۹۷ نشان می دهد. همچنین تعداد پروانه های ساختمانی سال گذشته در مقایسه با اولین سال دولت روحانی یعنی سال ۱۳۹۲ کاهش ۱۷ درصدی را نسبت به سال ۱۳۹۱ نیز کاهش ۴۰ درصدی را نشان می دهد. در بین مناطق شهری کشور، طی سال گذشته از مجموع ۱۴۲ هزار و ۶۰۰ فقره پروانه ساختمانی، حدود ۹/۳ هزار فقره از آن مربوط به شهر تهران بوده که این میزان نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۷ کاهش ۱۵ درصدی و نسبت به سال شروع دولت روحانی (سال ۹۲) کاهش ۵۶ درصدی را نشان می دهد.

تنگناي ورودی ارز در سال ۱۳۹۸

تراز پرداخت ها حساسی است که کلیه مبالغ دادوستدها، دریافت ها و پرداخت های کشوری یا کشورهای خارجی در آن برای مدت یک سال ثبت می شود. با آنکه تمام دادوستدها با خارجی ها در یک حساب تراز پرداخت ها ثبت می شود، اما برای تحلیل بهتر و ساده تر تراز پرداخت ها را در اقتصاد متعارف به دو حساب جزئی تر به نام حساب جاری و حساب سرمایه تفکیک می کنند. حساب جاری حساسی است که درآمد ناشی از فروش کالاها و خدمات تولید شده جاری نظیر کشتیرانی، بیمه، حمل و نقل و توریست های خارجی یا خطوط هوایی و استفاده از سرمایه و تکنولوژی در خارج را ثبت می کند. به عبارتی ساده تر مانده حساب جاری شامل واردات کالا و خدمات منهای صادرات کالا و خدمات است. براساس آمارهای بانک مرکزی، خالص حساب جاری در سال ۱۳۹۸ ۳۷/۷ میلیارد دلار رسیده که این میزان در سال ۱۳۹۷ حدود ۲۶/۷ میلیارد دلار، در سال ۱۳۹۶ حدود ۱۵/۸ میلیارد دلار، در سال ۱۳۹۵ حدود ۱۶/۴ میلیارد دلار، در سال ۱۳۹۴ حدود ۹ میلیارد دلار، در سال ۱۳۹۳ حدود ۹/۳ میلیارد دلار و در سال ۱۳۹۲ نیز ۲۵ میلیارد دلار بوده است. همانند آنچه در ادامه می آید، تنگنای ارزی سال ۱۳۹۷ (کاهش ارزش حساب جاری) به دلیل کاهش حجم صادرات نفت نسبت به سال ۱۳۹۷ بوده است.

سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساخت و ساز آب می رود

از دیگر آمارهای ارائه شده در گزارش اخیر بانک مرکزی، سرمایه گذاری بخش خصوصی در بخش ساخت و ساز است که بررسی آن نکات قابل تاملی دارد؛ به طوری که براساس گزارش بانک مرکزی ایران، طی سال گذشته سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساختمان های جدید مناطق شهری کشور به ۱۶۰ هزار میلیارد تومان رسیده که در مقایسه با رقم ۱۰۷ هزار و ۵۹۰ میلیارد تومانی سال ۱۳۹۷، رشد نزدیک به ۴۹ درصدی را نشان می دهد. در مجموع طبق این آمارها، ظاهرا رقم سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساختمان های جدید مناطق شهری کشور که از حدود ۷۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۲ به رقم ۱۶۰ هزار میلیارد تومان در سال گذشته رسیده که می تواند رشد قابل توجهی باشد، اما باید توجه داشت این میزان یک متغیر اسمی است و اگر رشد حقیقی (متغیر ارزشی اسمی را تورم زدایی کرده تا اثر عامل تورم موجب برداشته های اشتباه و انحراف در تصمیم گیری نشود) در نظر بگیریم، سرمایه گذاری در ساخت و ساز عدد بسیار ناچیزی خواهد بود. برای مثال در سال ۱۳۹۲ که میزان سرمایه گذاری در ساخت و ساز بیش از ۷۵ هزار میلیارد تومان بوده، میانگین قیمت هر متر مربع واحد مسکونی معامله شده در تهران حدود ۳/۸ میلیون تومان بوده که این میزان

Farhikhtegan logo and website information: www.fdn.ir, @farhikhtegandaily

Ad for MIAU: آگهی مناقصه عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت. Includes contact info: www.miau.ac.ir, Tel: ۰۹-۴۳۳۱۱۱۵

Ad for Khatam: آگهی مزایده عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان). Includes contact info: www.khatam.ac.ir, Tel: ۰۳۱۳۵۳۵۰۰

Ad for Khatam: آگهی مزایده عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان). Includes contact info: www.khatam.ac.ir, Tel: ۰۳۱۳۵۳۵۰۰

Ad for Khatam: آگهی مزایده عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان). Includes contact info: www.khatam.ac.ir, Tel: ۰۳۱۳۵۳۵۰۰